

De Saamwerker

Orgaan van de bond
van Christelijke
Gereformeerde
Mannenverenigingen
in Nederland

77ste jaargang
februari 2020

Mannenbond
CGK

1

PAGINA	IN DIT NUMMER:
2	Van de voorzitter
3	Meditatie
5	Bijbelstudie Amos 1 en 2
9	Bijbelstudie Kolossenzen
11	Boekbespreking
12	Nieuws uit Veenendaal
13	Lezing Drie-enig God
20	Vragen staat vrij
22	Verslag mannen district Friesland
24	Themadagen

Colofon

Uitgave van de Bond van Christelijke Gereformeerde Mannenverenigingen in Nederland

Internet: www.mannenbond-cgk.nl

Verschijnt 4x per jaar

Volgende uitgave D.V. medio april

Commissie van redactie

A. Kok, Veenendaal
ds. C.J. Droger, Vlaardingen

Redactieadres

A. Kok
Regentesselaan 66
3905 GX Veenendaal
telefoon: 0318-529646
akok@kliksafe.nl

Secretariaat

A. Kok
Regentesselaan 66
3905 GX Veenendaal
telefoon 0318-529646
e-mail: administratie@mannenbond-cgk.nl
(voor boekrecensies, ledenadministratie e.d.)

Abonnement

Leden € 15,- per jaar
Niet-leden € 20,- per jaar
Losse nummers € 5,- per exemplaar
Postgiro NL23INGB0000992401 t.n.v.
Bond van Chr. Geref. M.V. te Zeist

© Bond van Christelijke Gereformeerde Mannenverenigingen
in Nederland

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of uitgezonden, hetzij elektronisch, mechanisch door middel van fotokopie, microfilm, opname of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende op het auteursrecht.

Van de voorzitter

Op donderdagavond 9 januari j.l. was ik in de Chr. Geref. Kerk van Opperdoes en hield ik tijdens een gemeenteavond een lezing over: 'Christen-zijn in 2020 in gezin, kerk en samenleving'. We kwamen erachter dat dat nog niet zo gemakkelijk is. Ik gaf aan dat we als christenen een steeds kleinere minderheid in Nederland worden en dat we de laatste jaren door de buitenwacht meestal wel gerespecteerd worden, als we hen maar met rust laten. Ik wees op de grote invloed van de sociale media op ons leven en herinnerde aan de grote verwarring en onrust die we kunnen constateren in kerk en samenleving. Helaas gaat dat ook aan onze kerken niet voorbij.

Wat komt het er voor ons allemaal op aan dat we echte christenen zijn. Wat zijn dat voor mensen? Ik wees de broeders en zusters in Opperdoes op antwoord 32 van de Heidelbergse Catechismus. Daar staat wat volgens het Woord van God een echte christen is. Zo iemand heeft iets profetisch, priesterlijks en koninklijks. De vraag is nu of wij een echte christen zijn. Kunnen de broeders op de mannenvereniging dat aan ons merken? En hoe staan we in ons gezin, in de samenleving, in het ambt?

Ook synodaal hebben we echte christenen nodig. Broeders die in ruime mate delen in de zalving van Christus en zo onze kerken zoeken te dienen. Laten we, ook op de mannenvereniging, veel bidden om de zalving met de Heilige Geest. Kerk en samenleving zullen er wel bij varen!

Een liefdevolle groet, broeders!
Ds. C.J. Droger

Een gebroken kruik

“Dan moet u de kruik stukbreken voor de ogen van de mannen die met u waren meegegaan”
Jeremia 19: 10

Kijk, daar loopt Jeremia met een kruik in zijn hand. Wat gaat hij ermee doen? Heeft hij die nodig in de keuken om water, olie of honing in te bewaren? Nee, hij heeft hem gekocht om er een boodschap mee door te geven.

Aan wie?

Aan de bestuurlijke leiders van het volk: de oudsten. Aan de geestelijke leiders van het volk: de priesters. Hij richt zich tot hen en in hen tot de hele bevolking, tot heel Juda. Jeremia heeft een boodschap voor hen. Hij nodigt hen uit mee te komen naar het dal Ben-Hinnom. Nee, dat is geen mooi dal waar fleurige bloemetjes te bloeien. In dit dal gebeuren er verschrikkelijke dingen. De afgoden worden er gediend en aanbeden. Er worden offers gebracht. Speciale offers. Van tijd tot tijd offeren de Israëlieten daar hun eigen kinderen. Dáár, op die plek heeft Jeremia namens God een woord voor Zijn volk. Het is een ernstig woord. Een oordeelswoord. Er komt onheil over het land (vers 3).

Wat doet Jeremia als hij dát gezegd heeft?

Dan slaat hij de gekochte kruik kapot. Iedereen kan het zien. Er is niets meer van de kruik over. De kruik ligt in scherven. Hij is niet te lijmen, niet te helen. De klei in de werkplaats van de pottenbakker (zie hoofdstuk 18) was nog kneedbaar, nog niet gehard. Dáár kon de kruik nog hersteld worden. Maar nu? Nu kan dat niet meer. We zijn niet meer in de werkplaats. We zijn een fase verder. De kruik is uitgehard.

Ds. W.A. Capellen

Die uitgeharde kruik wordt aan stukken geslagen. Hij is onherstelbaar gebroken. Dat is Gods oordeel over Zijn volk.

Gods oordeel?

Ja, want Jeremia laat de kruik niet per ongeluk vallen. Hij breekt de kruik in opdracht van God stuk. Om Jeremia heen liggen de scherven als beeld van wat er gaat gebeuren. ‘Kijk, kijk’, zegt Jeremia. ‘Zien jullie de scherven? Zoals de kruik stuk ligt, in scherven ligt, verwoest is, zó zal de stad Jeruzalem verwoest worden.’ De stad Jeruzalem zal straks in scherven liggen. De tempel zal een puinhoop worden. De mooie huizen met hun platte daken waar offers werden gebracht aan de afgoden zullen inéénstorten. Weet je wat Jeruzalem wordt? Een ruïne.

Waarom reageert God zó?

Omdat het volk andere goden naloopt. Omdat ze God verlaten. Omdat ze het met een ander houden. Het volk houdt er vreemde aanbiddingspraktijken op na. Het bloed stroomt rijkelijk. Niet alleen van kinderen die geofferd worden, maar ook doordat het recht met voeten getreden wordt. Moord en doodslag, corruptie en onrecht is aan de orde van de dag. Het oordeel is er vanwege Israëls hardnekkigheid (vers 15).

Weet je wat er aan scherven ligt?

De relatie tussen God en Zijn volk ligt in scherven. En dat is de schuld van het volk. Zij verbreken het verbond. Dáárom komt God met Zijn oordeel, Zijn straf.

En dat na lang geduld.

De Heere heeft alle moeite gedaan om Zijn volk als klei te boetsen en te vormen. Maar het is tevergeefs. Het volk weigert zich te vormen. Het is nog harder dan een steenrots. De Heere stuurde elke keer weer Zijn profeten om het volk tot bekering te roepen. Jeremia is niet de enige geweest. God is bewogen met en betrokken op Zijn volk. Het doet Hem zó pijn, Hij is zó verdrietig dat Zijn volk maar niet wil luisteren. Dat raakt Hem zó intens. Hij stelde het gericht uit, maar nu is de maat vol. God kan niet anders. Hij moet straffen. Zijn geduld is niet eindeloos (zie 2 Kronieken 36:15,16).

Dat heeft ook ons wat te zeggen.

Onze situatie is anders dan die van Israël. Maar ook nu geldt dat zonder geloofs-overgave, zonder geloofsgehoorzaamheid aan de Heere er geen toekomstperspectief voor ons zal zijn. Hoe zullen wij het oordeel ontlopen als we de liefdevolle en goede God veronachtzamen die ons dag aan dag overlaadt met Zijn gunstbewijzen? Dan is er niet de zegen, maar de vloek. Dan is er geen vrijspraak, maar het oordeel. In Psalm 2 en Openbaring 2 lezen we dat God iedereen die zich in hoogmoed tegen Hem verzet aan gruis slaat als een pottenbakkersvat. Huiveringwekkend!

Maar daar is de HEERE niet op uit!

Hij wil ons en anderen door Zijn Geest zo graag inwinnen voor Zijn liefde. Hij is er op uit dat wij (om in het beeld van de tekst te blijven) breken. Breken met alle halfheid. Breken met het compromis: God wat, de wereld wat. Breken met het zoeken van waardigheid in onszelf. Breken met dat wat Hem niet eert.

Hij is er op uit dat wij aan Hém vragen: wilt U iets anders stuk slaan? Niet een

kruid, maar mijn harde hart. Geef mij een zacht hart, een ontvankelijk hart dat (meer en meer) gericht zal zijn op U en Uw naam. Leer mij naar Uw wil te handelen! Wie dat vraagt, zal door Hem geholpen en geleid worden om in Zijn wegen te wandelen.

Zalig wie zich aan de Heere toevertrouwt, naar Hem luistert, Hem dagelijkse volgt. Dan heb je echt toekomstperspectief, want die heeft in Christus het oordeel van de jongste dag al achter de rug. Je Rechter zal je Redder zijn, je Advocaat, je Voorspreker, je Pleitbezorger: 'Vader, Ik heb Mijn leven ook gegeven voor hem, voor haar.'

Zou je, met het oog op Hem geslagen, niet van dag tot dag bij Hem schuilen om in afhankelijkheid én geloofsgehoorzaamheid Zijn weg te gaan? Hem prijzend in uw lied. Glorie aan de Vader die Mij in Zijn grote liefde op het oog had. Glorie aan het Lam die Zich liet stukbreken om mijn gebroken leven te helen.

Glorie aan de Heilige Geest die Gods woorden in mijn hart schreef. Glorie aan de drie-enige God!

Bijbelstudie Amos 1 en 2

Dit jaar zullen we in een viertal Bijbelstudies luisteren naar het profetenboekje Amos. Laat ik daar gelijk maar bij opmerken dat dit te weinig is om alle negen hoofdstukken in detail uit te diepen. In plaats daarvan zal ik per keer de hoofdlijn aanwijzen en de kern van het gedeelte uitdiepen. Deze aanpak kan een wat onbevredigend gevoel geven, omdat veel moet blijven liggen. Maar toch hoeft de boodschap daar niet minder krachtig van te worden. Een praktische overweging daarbij is dat deze studies in een kwartaalblad verschijnen. We moeten de draad zien vast te houden en mede daarom lijkt mij het goed om de bespreking binnen een jaar te hebben afgerond. Voor verdere studie verwijs ik graag naar het boekje van ds. J. Westerink.

Over Amos

Aan het begin van Amos 1 lezen we iets over Amos' afkomst. Hij was veehouder in Tekoa. In Amos 7:14 noemt Amos zichzelf veehouder (of veehandelaar; in het Hebreeuws een ander woord dan in 1:1. Verg. 2Kon.3:4) en moerbeikweker. Hij had dus twee bronnen van inkomsten. Deze hardwerkende man wordt door God bij de kudde vandaan geroepen. Let op de overeenkomst met de roeping van Mozes (Ex.3:1-2) en David (2Sam.7:8).

Uit het vervolg van het profetenboekje blijkt Amos een ontwikkelde man te zijn. Hij heeft kennis van Gods verbondswetten, van de geschiedenis van Israël en van de geografische en politieke situaties in zijn tijd. Deze man uit Tekoa, een plaatsje in Juda (tweestammenrijk), wordt door God naar Israël (tienstammenrijk) gezonden.

Want God heeft hem dingen laten zien (1:1) en woorden laten horen (3:7) die hij moet profeteren (7:15).

Amos heeft geprofeteerd in de tijd dat Jerobeam II over Israël regeerde. Israël kende in die tijd grote welvaart (2Kon.14:23-29), net als Juda onder koning Uzzia (2Kron.26:6-15). Koning Jerobeam II had het machtsgebied van Israël uitgebreid in het Overjordanse, van Lebo-Hamat ver in het noorden, tot en met de Dode Zee in het zuiden (2Kon.14:25). De koning van Juda had het gebied ten zuiden van de Dode Zee, tot aan Elath onder zijn gezag gebracht (2Kon.14:22; NB: Uzzia is dezelfde als Azaria).

Belangrijke handelsroutes lagen weer op Israël's en Judees grondgebied. Dat zorgde voor toenemende welvaart. Maar die welvaart zorgde tegelijkertijd voor een grote kloof tussen de rijken, die steeds rijker werden en de armen, die steeds verder werden uitgebuit. Tegen dat onrecht verheft Amos, in opdracht van de HEERE, zijn stem. Aan het slot van vers 1 wordt nog verwezen naar de aardbeving. Dit woord geeft niet alleen een tijdsbepaling, maar laat ook de dreiging voelen van het onheil van Gods oordeel dat komt.

Zeven oordeelsprofetieën

In Amos 1:3 tot en met 2:5 staat een ketting van zeven korte volkenprofetieën. Vers 2 is een introductie. De HEERE zal brullen als een leeuw. De machtige brul die op de savanne kilometers ver te horen is. Een brul die je niet alleen hoort, maar

ook voelt. Het beneemt je de adem. Zo is het ook met de woorden die Amos namens God moet spreken. De woningen (SV) of weiden (HSV) van de herders treuren, dat wil zeggen drogen op. Het is beeldspraak voor de verwoestende werking van Gods oordeel (verg. Jer.25:30-38). De 'top van de Karmel', symbool voor het luisterrijke tienstammenrijk, verdort.

De zeven volkenprofetieën (incl. Juda) hebben een aantal terugkerende elementen. Ze worden ingeluid met de Godsspraakformule 'Zo zegt de HEERE'. Daarop volgt de getalspreuk 'vanwege drie overtredingen, vanwege vier', gevolgd met een aanduiding van de vastheid van het oordeel: 'Ik zal het niet afwenden/herroepen'. Vervolgens komt de aanklacht, ingeleid met 'omdat', met direct daarna het vonnis: 'vuur binnen de muren, dat zal de paleizen verteren!' Deze vaste opbouw geeft een bepaalde cadans. Al luisterend naar de woorden van Amos konden de Israëlieten de woorden van Amos gaan aanvullen. In gedachten zie we de mensen ook instemmend knikken. 'Ja, zo moet het gaan met alle vijanden van Israël.'

De volgorde is niet willekeurig. Eerst worden de aartsvijanden genoemd: Syrië (Damascus als hoofdstad; Hazaël en Benhadad als koningen), en Filistea (Gaza, Asdod, Askelon, Ekron als belangrijkste steden). Hierna volgt Fenicië (Tyrus als belangrijkste stad), jarenlang een bevriende handelspartner. Vervolgens wordt Edom (Bozra als hoofdstad) genoemd, het broedervolk via Ezau. De landen Ammon (Rabba als hoofdstad) en Moab (Kerioth als hoofdstad) waren broedervolken via Lot. Tenslotte Juda het zustervolk van Israël (Jeruzalem als hoofdstad). De profetieën komen steeds dichterbij.

Nog een achtste profetie!

De getalspreuk 'vanwege drie overtredingen, vanwege vier' is een algemene wijze van zeggen om aan te geven dat er veel zonden zijn. De maat is vol (drie plus vier is zeven, getal van de volheid). Dat getal zeven komt ook terug in het aantal profetieën (tot en met Juda). De Israëlieten hadden wellicht in gedachten 'amen' gezegd op elk oordeel over een naburig volk. Na de zevende profetie (als ze hadden meegeteld) hadden ze misschien gedacht dat dat de laatste was. Maar Amos zwijgt nog niet. Er komt nog een '7+'. Er is een volk dat de overtreffende trap heeft bereikt van zonden, en nu ook het oordeel van God in overtreffende mate moet gaan aanhoren en dragen. Dat volk is Israël. Het Tienstammenrijk.

De profetieën tegen de volken zijn als een visnet in de volkerenzee gegooid. Het net is over alle volken rondom Israël gevallen. Maar wat een schok voor de Israëlieten: zij zijn uiteindelijk het volk om wie het net van Gods oordeel zich sluit. Zij blijken het voorwerp van Gods spreken te zijn. Jawel, God heeft met recht iets te zegen tegen al die volken rondom. Met al hun gruweldaden hebben zij zich Gods oordeel waardig gemaakt, maar Israël spant de kroon. Amos werkt dus naar een climax toe. Met kracht wil hij de woorden van God binnen laten komen.

Een viervoudige aanklacht

Hoe zwaar de overtredingen van Israël zijn blijkt vanaf Amos 2:6b-8. Werd bij de volken rondom één overtreding genoemd, bij Juda zijn dat er twee of drie, en bij Israël zelfs vier. Ging het bij de zeshidenvolken om het kwaad dat zij Israël en Juda aandeden, bij Juda en Israël gaat het om het kwaad tegen hun God. Bij Juda wordt dat nog in het algemeen gesteld

(Amos 2:4), bij Israël worden de overtredingen concreet verwoord.

Er is verschil in uitleg of Amos vier of zeven concrete zonden benoemt. Ik ga uit van vier. De eerste aanklacht (Amos 2:6b) gaat over onrecht. Het gaat om schuldsavernij, waarbij de schuldeiser genadeloos betaling eist voor een kleine schuld. Kon de schuldenaar niet betalen, dan werd hij als slaaf verkocht. Ongeacht het feit dat de schuldenaar het recht aan zijn zijde had (waarom hij rechtvaardige wordt genoemd). Met zulk gedrag stelden de rijke Israëlieten zich op één lijn met de slavenhandelaars die in Amos 1:6 en 1:9 zijn genoemd.

De tweede aanklacht (Amos 2:7a) gaat over vernedering en onderdrukking. De rijken werpen stof op de hoofden van de armen en drukken hen aan de kant. Letterlijk of figuurlijk. Figuurlijk betekent het dat de rijken de armen in het ongeluk willen storten. De rijken gaan over lijken. De derde aanklacht (Amos 2:7b) gaat over seksueel misbruik. Een vader en zoon hebben geslachtsgemeenschap met hetzelfde meisje. Of het om een prostitué of een slavin gaat is niet duidelijk. In ieder geval wordt Gods Naam ontheiligd door de wellusten van de mannen en het niet naleven van Gods wetten ter bescherming van (dienst)meisjes.

De vierde aanklacht (Amos 2:8) gaat over godsdienstig wangedrag. De offermaaltijden (waar men bij aanlag) werden gehouden op ingevorderde kleden. Je opperkleed was een rijk bezit. Had je je kleed als onderpand afgestaan, je kon hem in ieder geval 's avonds weer ophalen (Ex.22:26), want je had het als deken nodig die nacht. Maar de rijken liggen daar niet wakker van. Integendeel,

ze drinken er nog eentje op. De drank, die ze anderen als boete hebben opgelegd, vloeit rijkelijk. En dat alles zonder gewetenswroeging in de heiligdommen van hun afgoden.

Verzwarende omstandigheden

Bij de concrete beschuldigingen voegen zich verzwarende omstandigheden (Amos 2:9-12). Tegenover de ontrouw van het volk, gaat God wijzen op de trouw die Hij heeft betoond. God heeft de Amorieten weggevaagd, zodat Israël het land erfelijk kon bezitten. 'Amoriet' kan verwijzen naar de Kanaänitische volken ten oosten van de Jordaan (Gen.10:15-18), maar ook naar alle volken van Kanaän (Gen.15:16; Joz.24:15). De macht van de Amorieten wordt aangeduid met het beeld van 'hoge ceders' en 'sterke eiken'. Maar God heeft hen 'met wortel en tak' uitgerooid.

Voorafgaand aan de intocht in Kanaän vond de uittocht uit Egypte plaats. Ook leidde God Zijn volk veertig jaar veilig door de woestijn (Amos 2:10). Gods verlossing en bescherming van het zwakke slavenvolkje Israël tegen alle machtige vijanden staat hier lijnrecht tegenover de daden van de rijken in Israël. Ze zijn machtig en rijk geworden, maar de zwakken krijgen geen bescherming. Integendeel, ze worden uitgebuit door de machtigen.

Eenmaal in het land Kanaän gekomen, heeft de HEERE voortdurend gezorgd voor geestelijke leidlieden (Amos 2:11-12): de nazireeërs met hun sprekende manier van leven (Num.6:3-4; Richt.13:4,14; Jer.35:5), de profeten met Gods waarschuwendende woorden. Maar het volk had er geen boodschap aan. Zo ook niet aan de woorden van Amos. In Amos 7:10-17 wordt zijn 'ontvangst' beschreven.

Strafaankondiging

De aanklacht is gegeven, de verzwarende omstandigheden zijn benoemd. Nu zal God Zijn straf laten horen (Amos 2:13). Die straf wordt met het voorbeeld van een overvolle oogstwagen aangeduid. Het tekent de grote rijkdom van Israël in de tijd van Amos. De wagen kraakt onder zijn last en de wagen trekt diepe sporen in het onverharde pad. Bijna niet van zijn plek te krijgen, zo zwaar. Zo zwaar zal Gods oordeel op Israël rusten. Op wie dat oordeel komt, kan daar niet meer onderuit. Israël zal ten onder gaan onder de grote rijkdom waar ze nu nog zo trots op is. Een zevenvoudige opsomming (Amos.2:14-16) geeft tenslotte aan dat zelfs de meest snelle, de meest krachtige en de meest moedige niet zal ontkomen.

Volgende Bijbelstudies

Amos 3 en 4. Het oordeel komt. Er is nergens bescherming (3:1-15). ‘Maak u gereed om uw God te ontmoeten.’ (4:1-13)

Amos 5 en 6. Genade voor een kleine rest (5:1-17); Geen genade meer (5:18-27); Geen rest meer (6:1-14).

Amos 7, 8 en 9. Vijf visioenen

Gespreksvragen

1. De HEERE doet er veel aan om de boodschap door te laten dringen. De mensen in Israël hebben hun oren in eerste instantie gespitst. ‘Die Amos weet het mooi te zeggen over onze vijanden.’ Wat zegt dit over onze luisterhouding?
2. De achtste profetie werd een pijl op het hart van de Israëlieten. De zonden werden eerlijk aangewezen. Pijnlijk. Wanneer heeft u voor het laatst zo’n pijnlijke prik gevoeld en wat gebeurde er daarna?
3. Amos moet Israël aanklagen vanwege zonden op verschillende terreinen van het leven. Het gaat telkens om machtsmisbruik van de rijken. Hoe en waar zien we dat in onze tijd terug? Ook in de kerk?
4. Het steeds terugkerende woord ‘overtredingen’ wijst niet alleen op misdaden begaan tegen de mensheid. Het Hebreeuwse woord geeft aan dat er sprake is van opstand tegen God. Wat is er voor nodig dat wij zó onze overtredingen gaan zien?
5. De HEERE geeft in Amos 2:12 al aan dat Zijn profeten niets bereiken. Toch houdt dit de HEERE niet tegen om Amos te zenden. Wat zegt dit over God?
6. Waar of hoe kunnen we vanuit Amos 1 en 2 de lijnen naar het Nieuwe Testament trekken?

Kolossenzen, deel 3

Ds. M. Bot

Paulus stelt zich voor; aansporingen
(1:24-2:8)

Paulus schrijft een brief aan een gemeente die hem nog niet kent. Daarom stelt Paulus zich nu aan hen voor. Dat is belangrijk, want door de opkomst van dwaalleraren was zijn gezag geen vanzelfsprekende zaak. Het eerste wat dan opvalt, is dat Paulus zich niet op kracht beroemt, maar juist op zwakheid. Hij prijst zijn lijden aan als kenmerk van een ware apostel van de Heere Jezus. Dwaalleraren zouden zijn lijden als punt van zwakte kunnen aanvoeren, als bewijs dat Paulus niet van de Overwinnaar Jezus is. Maar Paulus benadrukt juist zijn lijden, en dat als te-ken dat hij juist wél van Jezus is! Want ging ook Jezus niet door lijden tot heerlijkheid? En Paulus benoemt het unieke van het apostelschap juist hierin: een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer (Joh. 15:20). En als de groei van het evangelie onder de heidenen dan ook niet zonder lijden zal gaan, dan is het juist een teken van echtheid als Paulus dat lijden draagt en vervult. Het vervullen van het lijden zoals ook Christus deed heeft hierin zelfs een plaatsvervangende klank (vers 24), maar dan niet het lijden omwille van de zonde, maar omwille van de groei van het Koninkrijk, in plaats van de bekeerlingen. De apostel lijdt voor zijn bekeerlingen. En te weten dat dat de achtergrond van zijn lijden is, betekent voor Paulus zelfs vreugde: 'nu verblijd ik mij in mijn lijden voor u' (vers 24).

Nu Paulus zichzelf voorstelt, legt hij nadruk op de inhoud van zijn prediking. En het valt dan op dat hij zeer nadrukkelijk wijst op Jezus Christus. Haast in elk vers wordt Hij wel genoemd. In het christelijke geloof:

daar gaat het om Jezus. Er is geen enkele andere brief van Paulus in de Bijbel die zo nadrukkelijk Jezus centraal stelt. Dat loopt door de hele brief heen. Het lijkt wel of Paulus het van de daken wil schreeuwen: 'In het geloof gaat het om Jezus!'.

Paulus schrijft hier zo nadrukkelijk over omdat hij bang is dat de gemeente zich inmiddels voor-al laat imponeren door allerlei aardse machten en structuren, de zogenaamde 'grondbeginselen van de wereld' (2:8, 20). We weten niet precies wat die dwaalleer inhield, maar het belangrijkste is misschien wel: men liet zich bang maken door bijgeloof over andere machten en krachten. En men werd weer slaaf van regels, in de hoop zo die machten te kunnen bezweren. Om dit te bestrijden, kiest Paulus er niet voor om heel precies op die dwaalleer in te gaan, en er allerlei theorieën tegenover te zetten. Nee, hij plaatst tegenover alle vreemde machten, alleen de macht van Jezus. 'Er is nog veel wijsheid en waarheid in de volksreligie te vinden', denken ze in Kolosse. Maar Paulus stelt: in Christus zijn alle schatten van wijsheid en kennis verborgen (1:26; 2:3)! Dat is geen theorie, maar een kracht. Paulus spreekt over 'Zijn werking, die met kracht in mij werkzaam is' (1:29; vgl. Rom.1:16).

In de Grieks-Romeinse wereld waren er in de steden allerlei soorten religies en levensfilosofieën te vinden, in de tempels, of op de pleinen waar rondtrekkende filosofen het volk probeerde in te winnen. Paulus stelt nu nadrukkelijk dat zijn evangelie niet een bepaalde filosofie of leer is, maar

‘een geheimenis’. Een filosofie of leer probeer je aan de man te brengen met ‘mooi klinkende redeneringen’ (2:4), zoals een spin-doctor van een politieke partij een slimme slogan voor de verkiezingen zoekt, maar Jezus wordt gepreikt als een ‘geheimenis’, iets waarover je met je hart volle zekerheid kan krijgen (2:2). Met ‘geheimenis’ bedoelt Paulus dat het kennen van Jezus en Zijn kracht iets is dat wij niet zelf in de hand hebben of kunnen afdwingen. Voor de natuurlijke, zondige mens is Hij verborgen. Dit gold in het bijzonder ten tijde van het Oude Testament, maar nu, door de evangelieprediking na Pinksteren (vers 28a), wordt het geheimenis onthuld (vers 26). Het geheimenis is ‘Christus in u, de hoop op de heerlijkheid’ (vers 27). Dit geheimenis wordt nu dus openbaar gepreikt, maar blijft toch een geheimenis. Want het blijft een wonder van God wanneer iemand tot geloof komt, en zo door de Heilige Geest Christus in zich krijgt. En wie tot geloof komt heeft vervolgens dat geheimenis nog niet volkomen, want de schatten van wijsheid en inzicht blijven ‘in Christus verborgen’.

De Geest deelt een ieder uit naar de mate van het geloof. Dat betekent: het geloof heb je nooit zelf in de vingers, of in je binnenzak. Het blijft een gave, gewerkt door de Geest. Wanneer u in uw leven een stabiel, voortdurend geloof mag hebben, dan is dat dus het voortdurende werk van de Geest in u.

Het geloof blijft ook een geheimenis, in die zin, dat we Jezus nu nog niet volmaakt kennen. Want ‘Christus in u’ is de ‘hoop op de heerlijkheid’ (vers 27; vgl. Rom. 8:24-25).

Vanaf 2:4 gaat Paulus de gemeente meer concreet aanspreken op hun geloof in Jezus, ten op-zichte van de andere levensover-

tuigingen. Hij is er, door de berichtgeving van Epafraas, van overtuigd dat de gemeente werkelijk vast staat in het ware geloof (vers 5b-6). Door dit te zeggen bemoedigt hij de gemeente. Tegelijk koppelt hij er een aansporing aan vast: wandel in Hem (vers 6b). Dat betekent: laat het in uw levenswandel uitkomen dat u van Christus bent. Dit wordt concreet uitgewerkt in de aansporingen van 3:5-4:1. Voor nu is het belangrijk om te zien: al mag een kind van God in de zekerheid van het geloof leven, gewerkt door de Heilige Geest, toch blijft daarin altijd de aansporing nodig om er ook naar te leven. Dit christelijke leven komt ook helemaal op uit het geloof in Jezus: het wandelen komt op uit het geworteld en opgebouwd zijn in Hem (vers 6b-7a). Paulus spoort aan: ‘wees daarin overvloedig, met dankzegging’. Het ‘met dankzegging’ laat zien: de navolging van Christus is geen slaafs moeten, maar een blij ontdekken van het geheim: ‘Mijn juk is zacht, en Mijn last is licht’.

Gespreksvragen

1. Soms komt er juist vanwege het geloof lijden op uw pad. Denk bijvoorbeeld ook aan Job. Hoe kijkt u zelf tegen het lijden aan, wanneer dat uw leven treft? Kan er zo zelfs vreugde in het lijden zijn? Of heeft u daar voorbeelden van in uw omgeving?
2. Is Christus voor u het middelpunt van het geloof? Waarom wel / niet?
3. Is geloven voor u een geheimenis? Waarom? Wat is voor u geopenbaard, en wat is nog verborgen (1:26; 2:3)?

4. Elke tijd kent zijn eigen inhoudsloze verleidingen, en levensovertuigingen en –filosofieën (2:8). Welke van de volgende overtuigingen hebben invloed op u, en hoe stelt u Christus daar tegenover?

- a. **Nihilisme.** Deze stroming ontkent dat er waarde of betekenis aan het leven is toe te kennen. Alles is zinloos, en religie of zingeving of moraal is iets dat mensen zelf bedacht hebben omdat zij niet met een lege wereld kunnen leven (Nietzsche).
 - b. **Agnosticisme.** Je noemt jezelf agnost als je stelt dat je niet zeker kunt weten of er wel of geen god is. De wetenschap kan over eventuele bovennatuurlijke zaken niets bepalen. Of er ‘meer’ is in het leven, weten we dus niet, en zullen we nooit weten.
 - c. **Hedonisme.** Het gaat er om dat je in het leven geniet. Genot is het hoogste goed, verder hoeft je niet na te denken.
 - d. **Evolutionisme.** De aarde en de mens is uit toeval ontstaan. Er is geen God, dat heeft de wetenschap bewezen. Ooit, over miljarden jaren, zal de mensheid en de aarde weer vergaan, als de zon is opgebrand.
 - e. **Moralisme.** Het gaat er om dat je fatsoenlijk en netjes leeft. Regels zijn belangrijk.
5. Vaak vinden we het ‘gewoon’ dat we geloven. Maar: wanneer u in uw leven een stabiel, voortdurend geloof mag hebben, dan is dat het voortdurende werk van de Geest in u. Herkent u dat?

Boekbespreking

De boze overwonnen.

Wat de bijbel zegt over de duivel

ds. P. den Butter

We zien het in ons eigen leven en in de wereld om ons heen: er is een machtige vijand die geen ander doel heeft dan Gods schepping te vernietigen, ons voor altijd onder zijn macht te houden en God van Zijn eer te beroven. Deze vijand laat ons graag geloven dat hij niet bestaat, of dat hij ongevaarlijk is. Intussen hebben wij allen een persoonlijk aandeel in deze strijd. Iedereen behoort bij één van de strijdende partijen. Wie is de boze? Wat is zijn tactiek en hoe is het verloop van de strijd? Voor antwoorden op deze vragen hanteert ds. Den Butter één basis en uitgangspunt: de Schrift. Gods Woord confronteert ons niet alleen met de bange werkelijkheid, maar biedt ook houvast en een hoopvol perspectief. De strijd zal een keer voorbij zijn als het licht de duisternis overwint en de macht van de boze wordt gebroken.

A. Kok

Nieuws uit Veenendaal

Een nieuw jaar! We zijn het jaar 2020 ingegaan. We wensen u, namens het bestuur, veel heil en zegen toe voor het pas begonnen jaar. Wat kunnen we elkaar beter toewensen dan deze woorden:

'De HEERE zegene u uit Sion, Hij, Die de hemel en de aarde gemaakt heeft'. Psalm 134:3.

Die zegen hebben we persoonlijk nodig, maar ook als verenigingen.

Op 21 januari mocht onze voorzitter ds. C.J. Droger stil staan bij zijn 25-jarig ambtsjubileum. Begonnen in de gemeente van Ouderkerk aan de Amstel en sinds 1999 mag hij de gemeente van Vlaardingendienen. Binnen onze kerken bekleedt hij ook diverse andere functies. Sinds 2013 mag hij onze Mannenbond dienen als voorzitter. Langs deze weg willen we onze voorzitter van harte feliciteren met zijn jubileum. De woorden uit Psalm 134 vers 3 wensen wij hem ook toe. De HEERE stelle hem tot zegen binnen de kerken en ook als voorzitter van onze Mannenbond.

Evaluatie Bondsdag 2019 en de ledenvergadering en de Bondsdag 2020. Het houden van de ledenvergadering voorafgaande aan de Bondsdag is een goede keuze gebleken. We mogen terugzien op een goede Bondsdag met een goede spreker. Er waren ongeveer 80 aanwezigen. Toch hopen we dat er dit jaar meerderen aanwezig zullen zijn. De pauze gaan we voortaan niet inkorten. In 2020 hopen we de Bondsdag te houden op zaterdag 10 oktober te Ede. Als onderwerp hebben wij als bestuur gekozen: 'Verheugd in God. Geestelijke

A. Kok

blijdschap in het licht van de Bijbel'. Prof dr. H. van der Belt hoopt dit onderwerp met ons te behandelen. Beste broeders, u weet de datum bijtijds en noteer het in uw agenda!

Twee verenigingen zijn per 1 januari opgeheven nl. Ermelo en Zuidland. Jammer, maar o.a. door vergrijzing werd het aantal leden te klein om verder te gaan.

Verder vraag ik uw aandacht voor de zgn. 'themadagen'. De data en de onderwerpen staan vermeld in deze Saamwerker.

In de Saamwerker vindt u ook de eerste schets van ds. C. Cornet. Goed om te gebruiken op uw verenigingsavonden.

We wensen u allen persoonlijk en als vereniging de onmisbare zegen van de Heere toe.

Een hartelijke groet, namens het bestuur
A. Kok (secretaris)

Nog even extra aandacht voor:

- De Bondsdag op zaterdag 10 oktober te Ede.
- De website: www.mannenbond-cgk.nl
- Uiterste inleverdatum kopij voor De Saamwerker nummer 2-2020: zaterdag 14 maart 2020.

Voor alle data geldt D.V.

Drie-enig God

U zij al de eer! (deel 2)

Prof.dr. A. Baars

Lezing

Het verband tussen de gemeenschap met de drie-enige God en de eredienst bij John Owen

In het vorige artikel begonnen we met een overzicht van de inhoud van de belangrijke verhandeling van John Owen getiteld *Gemeenschap met God (Communion with God)*. De grondstelling van dit boek is dat gelovigen in het geloof afzonderlijk gemeenschap hebben met de drie Personen die in God zijn: met God de Vader in Zijn liefde, met God de Zoon in Zijn genade en met de Heilige Geest in Zijn troost. De vorige keer kwam aan de orde wat de gemeenschap met God de Vader inhoudt. Dit keer gaan we in op de gemeenschap met God de Zoon en met de Heilige Geest.

4. Gemeenschap met God de Zoon

De sterke nadruk op de gemeenschap met God de Vader in het begin van het boek zou de indruk kunnen wekken dat Christus niet in het middelpunt van het denken van Owen staat of daarin een minder belangrijke rol vervult. Niets is echter minder waar. Alleen al het grote aantal bladzijden dat hij in zijn verhandeling aan de gemeenschap met God de Zoon wijdt, maakt duidelijk dat de werkelijkheid anders is. Het gedeelte over de gemeenschap met Christus beslaat namelijk ongeveer twee derde van het hele boek! Trouwens ook uit de rest van de vele werken van Owen blijkt dat hij volstrekt Christocentrisch denkt. Gezien de omvang van dit brede gedeelte over de gemeenschap met Christus, spreekt het echter vanzelf dat we hieruit in dit artikel slechts enkele hoofdpunten kunnen belichten.

Nu hebben we in onze weergave van de opzet van deze verhandeling gezien dat Owen bij de gemeenschap met Christus vooral de nadruk legt op Zijn genade. Van wezenlijke betekenis is in dit verband dat hij er zich fel tegen verzet dat genade 'een ding' zou zijn, iets dat los staat van Jezus Christus en waarover de Kerk kan beschikken om dat eigenmachtig uit te delen. Deze dwaling bespeurt Owen met name in de Rooms-katholieke Kerk. Volgens de opvatting die daar heerst, is de kerk de hoedster van 'de schatkamer van de genade' en deelt die door middel van de geestelijken via de sacramenten aan de gelovigen uit. Zo zou de genade dan ook daadwerkelijk in hun harten ingestort worden. Maar op die manier ontmoeten zij volgens Owen niet de liefdevolle, ontfermende en genadige Zaligmaker Zelf die Zich voor hen heeft overgegeven in de dood aan het kruis, hen vasthoudt en hen staande houdt. Daarom wil hij de genade zo nauw mogelijk aan de Persoon van Christus verbinden. Dat gaat zo ver dat hij zegt dat de Heere Jezus de genade in eigen Persoon is: 'Gods genade, dat is Jezus Christus en Jezus Christus, dat is Gods genade'. Hij leidt dat onder meer af uit de bekende groet aan het einde van sommige brieven van Paulus. De apostel schrijft daar: 'De genade van onze Heere Jezus Christus zij met u allen' (Vgl. o. a. Fil. 4 : 23; 2 Thess. 3 : 18). Bij deze woorden tekent Owen aan: 'Ja, zo maakt de apostel deze twee uitspraken: "De genade zij met u" en "De Heere Jezus zij met u" tot twee uitdrukkingen die dezelfde inhoud hebben'.

Dit houdt vervolgens ook in dat alle genade die wij zondige mensen nodig hebben, alleen en ook volkomen in Hem te vinden is. Wie Jezus heeft, heeft alle genadegaven. Owen verduidelijkt dat zo:

‘Er is niemand die enig gemis heeft met betrekking tot de geestelijke dingen, of Christus wil voor Hem zijn wat hem ontbreekt. Ik spreek hier over hen die Hem gegeven zijn door de Vader. Is zo iemand dood? Christus is het leven. Is hij zwak? Christus is de kracht van God en de wijsheid van God. Gaat hij gebukt onder een besef van schuld? Christus is de volkomen gerechtigheid (...). Veel armen schepselen beseffen wat zij missen, maar weten niet waar zij het redmiddel moeten zoeken. Inderdaad, of het nu leven is of licht, kracht of vreugde, het is in Hem te vinden (...) Hij is in staat om zalig te maken. Hij heeft het mededogen en de bevoegdheid, de gevoeligheid en de kracht om dat werk volkomen te volbrengen. Hij bezit ook een volheid om zalig te maken, van verlossing, heiliging of van gerechtigheid en van de Heilige Geest. Bovendien kan hij de verlangens van al onze zielen vervullen. Hierdoor wekt Hij ons hoogste verlangen op, ja wordt Hij gans begerlijk’.

Een derde aspect is dat wij al deze genadegaven verkrijgen door de vereniging met Christus. Evenals vele andere puriteinen beschrijft Owen deze vereniging in termen van een geestelijk huwelijk. Zoals man en vrouw één worden in de huwelijksrelatie, zo worden de gelovigen door de werking van de Geest en door het geloof verenigd met Christus. Deze gedachte ontleent hij o. a. aan Efeze 5 : 31v., waar Paulus zegt: ‘Daarom zal een mens zijn vader en moeder verlaten, en zal zijn vrouw aanhangen; en zij twee zullen tot één vlees wezen. Deze verborgenheid is groot; doch ik zeg dit, ziende op Christus en op de gemeente’.

Tegen deze achtergrond verbaast het ons niet dat Owen deze intieme geestelijke gemeenschap beschrijft in de beelden en de taal van het Hooglied waarin hij een voorafschaduwing ziet van de geestelijke vereniging en gemeenschap met Christus. Van oudsher wordt dit liefdeslied van de bruidegom en de bruid zowel door Joden en christenen immers allegorisch uitgelegd en toegepast op de liefde van God tot Zijn volk Israël of van Christus en Zijn Kerk. Nu fundeert Owen de gemeenschap van Christus en de Zijnen niet in deze allegorische uitleg, maar hij gebruikt het Hooglied wel om deze intieme relatie te illustreren. Zodoende tekent hij Christus als de liefdevolle Bruidegom van Wie een milde aantrekkingskracht uitgaat. Van de gelovige mag worden verwacht dat hij zich aan Christus overgeeft in hartelijke liefde. Hierbij speelt het gevoel een belangrijke rol. Dat betekent niet dat Owen wil dat ons geestelijke leven op ons gevoel zou rusten, verre vandaar!

De overgave aan Christus in liefde is een zaak van heel ons innerlijke leven: van ons verstand, van onze wil en – inderdaad – vooral van al onze gevoelens. Maar dan gaat het wel om gevoelens die geregeerd worden door ons verstand, gedragen worden door onze wil en die door genade geheiligd zijn! Dat komt bijvoorbeeld uit in de volgende belijdenis die Owen een oprecht christen op de lippen legt:

‘“Heere, ik wilde U en de zaligheid hebben op mijn eigen manier, zodat die voor een deel zou berusten op mijn eigen inspanningen en als het ware op de werken van de wet. Maar nu ben ik bereid om U te ontvangen en zalig te worden op Uw manier: enkel en alleen door genade! En al heb ik willen wandelen naar mijn eigen inzicht, toch geef ik mij nu helemaal over om geregeerd te worden door Uw Geest. Want in U heb ik gerechtigheid

en sterkte, in U ben ik gerechtvaardigd en roem ik". Dan – zo vervolgt Owen – zet de gelovige de gemeenschap met Christus voort met betrekking tot al de genadebewijzen van Zijn Persoon. Dit is de Heere Jezus ontvangen in Zijn liefelijkheid en Zijn verhevenheid. Laten gelovigen hun harten overvloedig in deze dingen oefenen. Dit is de meest uitnemende wijze om gemeenschap te hebben met de Zoon Jezus Christus'.

Wie in deze gemeenschap van liefde met de Heere Jezus leeft, zal alles doen om Hem te behagen en in deze liefde te blijven delen. Dat houdt ook in dat hij alles wil vermijden wat deze liefde verstoort of verduistert. In dit verband schrijft Owen:

'Wanneer de ziel van een gelovige eenmaal de heerlijke en echte gemeenschap met Christus verkregen heeft, kijkt hij om zich heen. Hij let op alle verzoeking en op alle manieren waarop de zonde op hem af komt om zijn genieting van zijn lieve Heere en Zaligmaker, zijn rust en zijn verlangen te verstoren. Hoe waarschuwt hij zichzelf om niets na te laten en ook niet iets te doen dat de gemeenschap die hij verkregen heeft zou onderbreken. (...) Een gelovige die Christus in zijn armen draagt, is als iemand die een grote buit of een kostbare parel heeft gevonden. Hij kijkt naar alle kanten om zich heen en is bang voor alles dat hem daarvan zou kunnen beroven. (...) De weg van de uitnemendste geestelijke gemeenschap, is ook de weg van de grootste geestelijke zorgvuldigheid. Zorgeloosheid in het genieten van een ingebeelde Christus is een duidelijk bewijs van een vals hart'.

Uitvoerig gaat Owens vervolgens ook in op de vraag hoe Christus deze genade heeft verworven. Alles wat Hij verrichtte in een leven van gehoorzaamheid, in Zijn verzoenend lijden en sterven en Zijn blijvende voorbede, deed Hij als onze Plaatsbekleder.

Hij deed dat uit liefde tot de Zijnen en om hen genade te schenken. Om het in Owens eigen woorden te zeggen:

'Alles waarvan Hij afstand deed, alles wat Hij verrichtte, alles dat Hij leed, alles wat Hij doet als Middelaar, deed en doet Hij vanwege Zijn liefde voor de gelovigen en de hoge waarde die zij voor Hem hadden. Hij nam afstand van de hoogste heerlijkheid, Hij onderging de grootste ellende en Hij verricht de grootste werken die ooit bestonden, omdat Hij Zijn Bruid liefheeft en omdat gelovigen grote waarde voor Hem hebben. Wat kunnen we nog meer, wat kunnen we verder nog zeggen? Hoe weinig wordt de diepte van de dingen waarover we hier spreken gepeild! Hoe weinig zijn we in staat om door te dringen in de verborgen schuilhoeken daarvan! Hij heeft de heiligen zo lief, zij hebben voor Hem zoveel waarde, dat Hij van eeuwigheid op Zich genomen heeft om hen tot God te brengen en Zich daarom in zijn ziel verheugt bij de gedachte daaraan. Hij volvoert Zijn plan ook door hemel en hel, door leven en dood, door te lijden en Zijn werk te doen, in genade en met kracht. En Hij houdt daar ook niet mee op totdat Hij het tot voltooiing heeft gebracht. Zij zijn namelijk voor Hem van zoveel waarde dat Hij niet één van hen wil verliezen tot in eeuwigheid, ook al zou de gehele wereld samenspannen om hen uit Zijn hand te rukken'.

Maar wat de Heere Jezus uit liefde in de plaats van de Zijn heeft gedaan, wordt hen ook daadwerkelijk toegerekend en geschonken. Hier rijzen twee belangrijke vragen: Wat wordt de gelovigen toegerekend en hoe reageren zij in het geloof daarop? We kunnen dat zo samenvatten. In de gemeenschap met Christus vindt een 'gelukzalige ruil' (iucunda permutatio) plaats. Deze ruil wordt ook wel een 'vrolijke ruil' genoemd, maar de Latijnse uitdrukking

kan het beste vertaald worden met ‘een vreugdevolle ruil’ of een ‘ruil die diepe vreugde geeft’. In deze ruil geeft Christus de Zijnen namelijk Zijn gerechtigheid en neemt hun schuld en onreinheid weg door die op Zich te nemen en weg te dragen. Dat heeft twee aspecten. Allereerst wordt onze zonde aan Christus toegerekend en Zijn gerechtigheid aan ons. Dit is onze rechtvaardiging. Vervolgens wordt ook de gehoorzaamheid van Christus aan ons toegerekend en wordt onze onreinheid weggenomen. Dit is het beginsel of het fundament van onze heiliging. Hoe reageert het gelovige hart op deze ‘dubbele genade’? Het aanvaardt het geschenk van de rechtvaardiging van harte in geloof en het aanvaardt de gehoorzaamheid van Christus in geloof én liefde als bron, norm en inspiratie om heilig voor de drie-enige God te leven. Dat betekent dat Hij ons oproept in onze zonde, schuld en schaamte om tot Hem de toevlucht te nemen, voor het eerst, maar ook opnieuw. In dit verband wijst Owen op de roepstem van Christus:

“Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt” (Matth. 11 : 28). “Kom met je lasten, kom, arme ziel met je schuld van de zonde”. Waarom? Om wat te doen? “Wel, die is van Mij”, zegt Christus, “Deze overeenkomst maakte Ik met Mijn Vader, dat Ik zou komen en je zonden zou nemen en weg zou dragen. Zij waren Mij toegewezen. Geef Mij je last, geef Mij al je zonden. Jij weet niet wat je ermee moet doen. Ik weet goed genoeg hoe Ik ze uit de weg moet ruimen zodat God verheerlijkt zal worden en je ziel bevrijd zal zijn”. Hierop leggen zij hun zonden neer aan het kruis van Christus, op Zijn schouders.

Zo zien we dat Christus werkelijk onze plaats heeft ingenomen. In onze plaats heeft Hij aan alle eisen van de wet die wij gebroken hadden voldaan. Hij heeft de

schuld weggedragen en de zonde verzoend. Als antwoord van onze kant nemen wij Hem aan in het geloof, vinden rust in Hem en hebben Hem lief. Zo eren wij Hem als Zaligmaker en Hij verheugt zich nergens méér in dan dat wij onze zonden en onszelf geheel aan Hem geven. Welke uitwerking dat op de gelovigen heeft, brengt Owen als volgt onder woorden:

‘Wie zou Hem niet liefhebben? “Ik ben bij de Heere Jezus geweest”, kan de arme ziel zeggen: “Ik heb mijn zonden, mijn last bij Hem achtergelaten en Hij heeft mij Zijn gerechtigheid gegeven, waarmee ik vrijmoedig tot God nader. Ik was dood en leef nu, want Hij stierf voor mij. Ik was vervloekt en ben nu gezegend, want Hij is een vloek geworden voor mij. Ik was in grote onrust, maar heb nu vrede want “de straf die ons de vrede aanbrengt was op Hem” (Jes. 53 : 5). Ik wist niet wat ik moest doen en ook niet waar ik met mijn verdriet heen moest; door Hem heb ik onuitsprekelijke en heerlijke vreugde ontvangen. Als ik Hem niet liefheb, mij niet in Hem verheug, Hem niet gehoorzaam, niet voor Hem leef of voor Hem sterf, dan ben ik slechter dan de duivels in de hel’.

Aan het slot van het brede gedeelte over de gemeenschap met Christus de Zoon behandelt Owen een onderwerp dat we mogelijk hier niet zouden verwachten, namelijk ‘de aanneming tot kinderen’ (adoption). Het ligt immers voor de hand om te denken dat dit vooral bij het werk van God de Vader behoort: Hij is het immers die ons om Christus wil tot Zijn kinderen aanneemt en dat bevestigt door de Geest als ‘de Geest van het kindschap’. Toch is het niet vreemd dat Owen de aanneming tot kinderen in dit verband ter sprake brengt. Door vereniging en gemeenschap met Christus worden de gelovigen medeerfgenamen met Christus

en aangenomen tot kinderen van God. Voor Owen is namelijk het hoogste voorrecht van de vereniging met Christus dat wij opgenomen worden in het huisgezin van God met al de rechten en voorrechten die dat met zich meebrengt en Hem te kennen als onze hemelse Vader. Ons ontbreekt in dit artikel de ruimte om op dit belangrijke punt verder in te gaan. Het is voldoende om te zeggen dat de aanneming tot kinderen voor de puriteinen een belangrijk geloofsstuk is. Het krijgt zelfs een aparte plaats in hun visie op de orde van het heil die er zo uitziet: ‘roeping, wedergeboorte, bekering, geloof, rechtvaardiging, aanneming tot kinderen, heiliging...’. Bovendien neemt dit aspect van de heilsorde in de belijdenisgeschriften van Westminster een aparte en belangrijke plaats in. Ook in Nederland zou dit geloofsstuk in de theologische en praktisch geestelijke bezinning mijns inziens best wat meer aandacht mogen krijgen. Voor de puriteinen was het namelijk de kroon – of, zo u wilt, het sluitstuk – van de gemeenschap met Christus en in Hem met de drie-enige God.

5. Gemeenschap met de Heilige Geest

We moeten vervolgens nog ingaan op de gemeenschap met de Heilige Geest. Over dit thema heeft Owen veel geschreven. In 1674 verschijnt een van zijn hoofdwerken, *Pneumatologia* of verhandeling over de Heilige Geest. Blijkens het woord vooraf bij dit werk is Owen zich ervan bewust dat hij hiermee een belangrijke bijdrage levert aan de theologie. Daar lezen we namelijk: ‘Ik ken niemand die mij ooit is voorgegaan in deze opzet om de hele bedeling van de Heilige Geest met alles wat daar bijkomt, Zijn werkingen en uitwerkingen voor te stellen’. Dat is in letterlijke zin niet helemaal waar: in de Oude Kerk zijn namelijk ook wel aparte verhandelingen verschenen

over de Heilige Geest en Zijn werk. Toch is de brede verhandeling van Owen wel uniek en baanbrekend omdat zij vrijwel alle aspecten van het werk van de Geest systematisch en vrijwel uitputtend behandelt. Waarschijnlijk is het feit dat hij in 1657 voornemens is dit werk te schrijven de reden dat hij in zijn boek over de gemeenschap met de drie-enige God de gemeenschap met de Heilige Geest zo beknopt aan de orde stelt.

Maar wat schrijft hij daarover dan wel? Fundamenteel is voor hem dat de Geest Zijn intrek neemt in de gelovigen en in hen gaat wonen. Dat betekent in hoofdzaak drie dingen: de Geest heiligt de gelovigen; Hij verheerlijkt God en Christus in hun leven en Hij vertroost hen. Dat laatste is voor Owen het belangrijkste: de gemeenschap met de Heilige Geest is vooral een gemeenschap in doorleefde vertroosting. Het eerste aspect – dat van de heiliging van de gelovigen door de Heilige Geest – verbindt Owen nauw met de verlichting door de Geest en het onderwijs dat Hij geeft. Hij brengt hen immers de woorden van God in gedachten, geeft daar licht over zodat zij die verstaan en doet hen in Zijn wegen wandelen. Owen beschouwt dit als de constante werking van de Geest: Hij is voortdurend onder en door en met het Woord onderrichtend, verlichtend en heiligend bezig.

Vervolgens verheerlijkt de Geest God en Christus in de harten van Zijn volk (Joh. 16 : 14v.). Owen schrijft: ‘Hij openbaart aan de zielen van zondaren de goede gaven van het verbond der genade waarin de Vader heeft voorzien en die de Zoon heeft verworven. Hij toont ons de barmhartigheid, genade, vergeving, gerechtigheid en de hartelijke ontvangst die hen bereid is bij God’. Bovendien stort de Geest de liefde van God uit in de harten van de gelovigen (Rom. 5 : 5).

Owen tekent hierbij aan:

‘Wanneer een arme, zondige ziel een troostrijke overtuiging gegeven wordt die haar door en door in al haar onderdelen beroert, namelijk dat God in Jezus Christus haar liefheeft, vreugde in haar scheidt, een welbehagen in haar heeft en vriendelijke gedachten over haar koestert; Ik zeg: wanneer een ziel een overvloedig besef daarvan gegeven wordt, dan is dat een onuitsprekelijke genade. (...) Wat wij in deze wereld van de hemel genieten is hierin gelegen’.

Dat brengt ons als vanzelf bij het derde aspect, het vertroostende werk van de Heilige Geest. Hij vertroost ons met de beloften van het evangelie: de beloften van genade, vergeving, reiniging, kracht, hulp bij het gebed en zoveel meer. Owen tekent hierbij wel aan dat deze troostende werking van de Geest niet altijd even sterk ervaren wordt. Zij wordt soms onderbroken door dat het zicht op de nabijheid van God in Christus verduisterd is. Aparte aandacht schenkt Owen aan de verzegeling met de Heilige Geest. Hierover is in de kring van de puriteinen veel discussie. Owen is in De gemeenschap met de drie-enige God nog niet helemaal zeker over de betekenis van deze uitdrukking. Pas in de loop van de jaren kristalliseert zijn visie zich helemaal uit. Dan is hij ervan overtuigd dat het hier gaat om de schenking of mededeling van de Heilige Geest aan hen met als gevolg dat zij de volle zekerheid ontvangen dat zij kinderen van God zijn. Hoe dat beleefd wordt? Owen legt dat uit in een passage die vrijwel zeker gestempeld is door zijn persoonlijke omgang met God. Hij beschrijft hierin dat een christen door zijn eigen geweten voor de wet van God gedaagd wordt. Daar verdedigt zijn geweten dat hij een kind van God is. Het voert al de kenmerken aan, alle bewijzen waardoor

het geloof getuigt dat hij deelt in de genade van God. Maar wat gebeurt er? Hier laat ik Owen zelf aan het woord:

‘Ondertussen verzet satan zich daartegen met al zijn macht. De zonde en de wet staan hem terzijde. In zijn kenmerken zijn vele gebreken te vinden. Er bestaat twijfel of zij allemaal wel waar zijn. De ziel verkeert in deze kwestie in onzekerheid. Midden in dat pleidooi en de strijd daarover komt de Trooster. Door het woord van de belofte of op een andere manier overweldigt Hij het hart met de troostvolle overtuiging dat zijn pleidooi grond heeft en terecht is en dat hij werkelijk een kind van God is. Hij neemt alle bezwaren weg. Wanneer onze geest pleit voor haar recht en aanspraak, komt Hij, staat Hij aan onze kant en getuigt vóór ons. (...) Toen de Heere Jezus met één woord het woeden van de wind en van de zee stilde, wisten allen die bij Hem waren dat hier sprake was van goddelijke kracht (Matth. 8 : 25 – 27). En wanneer de Heilige Geest door één Woord de beroering en de stormen stilt die zich verheffen in de ziel en haar een onmiddellijke kalmte en zekerheid geeft, dan kent en ervaart de ziel Zijn goddelijke kracht en verheugt zich in Zijn tegenwoordigheid’.

Owen tekent hier overigens wel bij aan dat dit niet altijd zo plotseling hoeft te gebeuren. Soms vindt deze verzegeling plaats in een geleidelijk proces en dat kan vergezeld gaan van veel strijd. Dit alles brengt ons bij de vraag wat de gevolgen en de vruchten zijn van de verzegeling met de Heilige Geest. Dat zijn zegeningen die ons begrip en onze verwachting te boven gaan. De Geest wordt ons namelijk hier gegeven opdat wij een biddend leven zouden leiden in gemeenschap met Hem, terwijl Hij ons de zegeningen van onze erfenis laat genieten. Welke deze zegeningen precies zijn? Owen vat dat als volgt samen:

‘Hij brengt de beloften van Christus in herinnering. Hij verheerlijkt Hem in onze harten. Hij stort de liefde van God in ons uit. Hij getuigt samen met onze Geest als het gaat om onze geestelijke staat en toestand. Hij verzegelt ons tot de dag van de verlossing (En dat is de eersteling van onze erfenis!). Hij zalft ons met allerlei voorrechten om ons te troosten. Hij bevestigt onze aannemings tot kinderen. En Hij is bij ons aanwezig in onze smeekgebeden. Hier is de wijsheid van het geloof: om de Trooster te ontdekken en te ontmoeten in al deze zegeningen; om niet hun liefelijke vertroosting te verliezen doordat we in het duister blijven dwalen rond de vraag Wie de bewerker hiervan is en ook niet tekort te komen in de antwoorden die van ons vereist worden’.

Bij het laatste wat Owen in deze passage noemt, raken we meteen aan de vraag op welke wijze de gelovigen deze genadegaven van de Heilige Geest dienen te beantwoorden. In dit verband speelt de Bijbelse vermaning om de Heilige Geest niet te bedroeven (Ef. 4 : 30) een belangrijke rol. Wij kunnen door onze geestelijke onverschilligheid en zorgeloosheid Zijn liefde, vriendelijkheid en gevoeligheid bedroeven. Hierdoor, zegt Owen, verliezen we zowel de kracht van als de vreugde in onze gehoorzaamheid. Wat moet de gelovige dan doen? Owen geeft de volgende aanwijzingen, zowel positief als negatief:

‘Laat de ziel in heel de weg van zijn gehoorzaamheid zichzelf door het geloof oefenen in de volgende gedachten en daarop voldoende nadruk leggen: “De Heilige Geest is in Zijn oneindige liefde en vriendelijkheid voor mij neergedaald om mijn Trooster te zijn. Hij doet dat vrijwillig, overvloedig en krachtig. Wat heb ik niet van Hem ontvangen! Hoe heeft Hij in mijn vele verwarringen mijn ziel verkwikt! Kan ik één dag leven zonder Zijn

vertroosting? En zal ik dan achteloos zijn als het gaat om de dingen die Hij doet? Zal ik hem bedroeven door onachtzaamheid, zonde en dwaasheid? Zal Zijn liefde mij niet dringen om voor Hem te wandelen om Hem met heel mijn hart te behagen?’”

Het antwoord van het geloof omvat natuurlijk meer. Zo kunnen we denken aan liefde en verlangen om het Woord te onderzoeken waardoor de Geest spreken wil. Van grote betekenis is ook dat we ons door Woord en Geest laten leiden in levensheiliging en gehoorzaamheid aan Gods geboden. En, om niet meer te noemen, een kernelement is tenslotte dat we ons door de Heilige Geest laten inleiden in de verborgenheden van het geloof en de verborgen omgang met de drie-enige God leren beoefenen.

Vragen staat vrij

Ds. A.K. Wallet

Een lid van de M.V vroeg, wanneer kun je zeggen dat je nog chr.gereformeerd bent? Vroeger was er toch meer eenheid. Tegenwoordig worden er stellingen gehoord, waarvan ik mij afvraag, of dit nog chr. gereformeerd is. Wat is het criterium?

Het is een boeiende vraag, maar ook een moeilijke vraag. Er is altijd wel verscheidenheid geweest onder chr. gereformeerden. Globaal gesproken was er verschil tussen gemeenten uit het Noorden en die van het Zuiden. Men kon dat duiden als het ene deel was mee voorwerpelijk en het andere meer onderwerpelijk. De ene zocht meer in de verkondiging wat een mens nodig heeft om zalig te worden en het andere deel meer in de verkondiging van wat iemand leert in het zalig worden.

Het zal duidelijk zijn dat deze twee niet los van elkaar kunnen verkondigd worden. Men heeft dan ook steeds weer getracht om hierin beide recht te doen en zo het schriftuurlijke evenwicht te bewaren. Op de bondsdagen van de jongeren zongen we: belijden en beleven. De eenheid was groter dan tegenwoordig. We hadden een eenheid in de visie op het genadeverbond. Daarin stonden we tussen de Gereformeerden van Kuyper en de Ger. gemeenten van Kersten in. Om het even kort te zeggen: Bij Kuyper werd verondersteld dat gedoopte kinderen wedergeboren waren en dus allen levend lid van het genadeverbond. Bij de Ger. gemeenten was het dat alleen de kinderen van God in het genadeverbond besloten waren, maar de anderen hoewel gedoopt slechts tot de erf van het verbond

behoorden. De beloften waren dan ook alleen voor de wedergeborenen, maar anderen mochten daar niet op pleiten.

Als chr. gereformeerden stonden wij daar tussen in. Men dient met de beloften van het verbond, die wel toegezegd zijn en beloofd, werkzaam te worden en zo ook het wezen van het genadeverbond te leren kennen. De drieslag die catechisatieboekjes gehanteerd werd, zegt ongeveer: De doop is geen rustgrond: we zijn gedoopt en dus is het in orde. De doop is geen zandgrond: ik ben gedoopt, maar ik kan er niets mee. De doop is een pleitgrond, om aan de inhoud van de beloften deel te ontvangen. Ondertussen zijn de Gereformeerden van Kuyper opgegaan in de PKN en binnen de Ger. Gem. is in de praktijk meer ruimte gekomen voor het bevel van geloof en bekering.

Het kon wel eens zijn dat in onze tijd, bij ons het pleiten te weinig wordt benadrukt. Zowel het aanbod van genade als de bevinding van de genade dient beide gepreekt te worden. De noodzaak dat er wat gebeuren moet met een mens en ook kan gebeuren, wordt dan te weinig gehoord. Je kunt dat vervlakking noemen, zoals die in heel kerkelijk Nederland wordt waargenomen, gepaard gaande met de afval. Beter nog met als gevolg: de afval.

Maar chr. gereformeerd is dat de ruimte van zalig worden, gepreekt moet worden, maar ook de noodzaak van zalig worden. De tweeslag: wet en Evangelie, zonde en genade, hemel en hel, de twee wegen, een

rijke Christus voor een arme zondaar, dienen toch de structuur van ons kerk-zijn te bepalen. Denk ook aan de drieslag: Schepping, zondeval en verlossing (met uitsluiting van de evolutie-theorie), Ellende, verlossing en dankbaarheid.

Wanneer deze zaken niet meer of te weinig gehoord worden, krijgen ook andere zaken meer kans om het karakter van de gemeente te bepalen. Dan kunnen er zomaar meer liederen dan psalmen worden gezongen; Ook kunnen zomaar liederen gezongen worden, die in strijd zijn met onze belijdenis; Kerkdiensten moeten opgeluisterd worden met bandjes, drama's, koren, interactieve preken enz. Onder het mom van zendings-gemeente moet zo onderhand alles kunnen.

Is dit dan nog chr. gereformeerd? Een naam op de kerk is nog niet kerkbepalend. Ik las een artikel¹ over hoofd- en bijzaken. Hoofdzaken moeten geen bijzaken worden en bijzaken geen hoofdzaken. In de situatie waarin wij ons bevinden kunnen we tot de bijzaken rekenen, zaken waarover men een verschil van inzicht kan hebben, maar waarmee men in één kerkverband kan leven. Zulke zaken zijn: ritmisch zingen, HSV-vertaling, Ook het zingen van gezangen valt onder deze categorie (ondanks dat we er zelf bezwaren tegen kunnen hebben.) Volgens dat artikel behoren die onder de culturele gestalten waarmee de kerk te maken heeft en die niet direct met de zaligheid te maken hebben.

Maar kwesties als de vrouw in het ambt, alsook mensen van hetzelfde geslacht of

samenwonenden toegang tot het Heilig Avondmaal verlenen, behoren tot de hoofdzaken, omdat deze duidelijk in de Schrift verboden worden. Over deze hoofdzaken dient men het eens te zijn in de kerk. Een oude stelregen van het kerkrecht is nog altijd geldig: In hoofdzaken eenheid; in bijzaken verdraagzaamheid en in alles de liefde.

Wat is chr. ger? IK heb nog altijd het beginsel van onze kerken lief. Ons blijven richten naar het Woord van God en in leer en leven daaraan recht doen. Ook rekening houden met elkaar door de liefde tot de Heere en Zijn kerk.

Ergens staan we altijd haaks op de geest van de tijd, die ook in de kerk doorbreekt. Houdt wat gij hebt, opdat niemand uw kroon neme. Chr. Ger. is niets anders dan bijbels blijven. Ondertussen zijn we ook dankbaar voor bijbelse noties in andere kerken.

¹ *Alles hoofdzaak of alles bijzaak. Dr. P. de Vries artikelen en opinie.*

Verslag van het mannen district Friesland van de Christelijke gereformeerde kerken

Het mannen district Friesland van de Christelijke gereformeerde kerken werd gehouden op 25 november 2019 te Damwoude.

Aanwezig 37 leden.
Spreeker ds. M.B. Visser te Leeuwarden
Onderwerp Wij zijn van de HEERE

De voorzitter br. Ypma verzoekt de vergadering om te beginnen met het zingen van psalm 27 de verzen 5 en 7 en gaat vervolgens voor in gebed. Hierna heet de voorzitter een ieder welkom in het bijzonder ds. Visser die een inleiding gaat verzorgen over het onderwerp ‘wij zijn van de Heere’ n.a.v. Romeinen 14 van 7 t/m 12. Dit is ook tevens het schrift gedeelte van deze avond.

Notulen

Er waren geen op- of aanmerkingen over de notulen die waren opgestuurd naar de verenigingen van de vorige vergadering, zodat deze ongewijzigd getekend kunnen worden. Voordat ds. Visser aan zijn inleiding begint, vertelt hij eerst iets over zijn gezin. Hij heeft samen met zijn vrouw 2 kinderen en 2 pleegkinderen. Voordat hij predikant te Boskoop werd, was hij werkzaam op een Reformatische school voor moeilijk opvoedbare kinderen. Hierna begint ds. Visser aan zijn inleiding over het onderwerp ‘Wij zijn van de Heere’.

Oordelen

We weten heel goed hoe pijnlijk het kan zijn als een ander een oordeel over ons heeft, maar tegelijk vinden we het geen van allen gemakkelijk om ook niet zelf

een oordeel over een ander klaar te hebben. Dit kan wederzijds kwetsend zijn en pijn, schuld, en schaamte veroorzaken. Onze natuurlijke reactie is vaak dat hier boosheid of ontkenning door ontstaat. Het kan ertoe leiden dat je gaat twijfelen over jezelf. Je wordt tenslotte niet direct een heilige door te gaan geloven in de Heere Jezus, maar door het geloof in de Heere Jezus leer je wel hoe je jezelf steeds meer kan toevertrouwen aan de God die ons door Jezus Christus aanvaardt.

Daarover schrijft Paulus in dit gedeelte dat we vanavond gelezen hebben uit de brief aan de Romeinen. De problematiek van het over elkaar te oordelen is niet nieuw. Ook in de christelijke gemeente van Rome, aan wie Paulus een brief schrijft, was dit een serieus probleem. De tegenstellingen waren groot; een gedeelte van gemeente was oorspronkelijk Joods, een ander deel had een heidense achtergrond. De leden met de Joodse achtergrond waren vertrouwd met de uitgebreide spijs en heiligingswetten, maar de leden met een heidense achtergrond kenden die religieuze wereld veel minder. Ze hadden er wel iets van overgenomen, maar het was voor hen geen totale levenswijze. Maar toen ze tot geloof kwamen waren de twee groepen niet meer verschillend aan te duiden en werden ze allemaal leerlingen in de weg van de Heere Jezus en later christenen genoemd. Niemand van ons leeft voor zichzelf en niemand sterft voor zichzelf. Dat is de kern van het christelijk geloof. Wie zegt: Ik geloof in de Heere Jezus, zegt daarmee: Jezus is de HEER van mijn leven, en omdat

Hij mijn leven is leef ik niet meer voor mijzelf maar voor Hem. Want wij weten dat Christus de dood heeft overwonnen en daarom mogen wij in het geloof vertrouwen dat je van Hem bent, in dit leven en hierna. Dan is er geen reden meer om over een ander te oordelen of om een ander te minachten, omdat je weet dat we allen voor de rechter stoel van Christus gesteld worden. Hij is degene die alles weet van ons leven, omdat wij weten Hij onze Rechter maar ook onze Redder is. Dan is het belangrijkste dat overblijft dat we onze knieën buigen in ontzag en belijden dat God er is. Dat Hij zichzelf heeft laten kennen in en door de Heere Jezus. Door Hem ontvangen we troost, dat de Heere Jezus ons verlost heeft van zonde en oordeel, dat we door Zijn kostbaar bloed verlost zijn van alle kwaad en ons het eeuwige leven geeft. Of we nu leven of sterven: We zijn van de Heere.

Aansluitend zingen we van psalm 89 vers 1 en 7. Tijdens het voorspel wordt er gecollecteerd waarvan de opbrengst € 73.50 bedraagt, hierna is er pauze. Na de pauze wordt er begonnen met zingen van psalm 118 vers 1 en 14. Dan gaat ds. Visser enkele binnengekomen schriftelijke vragen beantwoorden. Vanuit hier worden weer mondelinge vragen gesteld die door ds. Visser worden beantwoord.

Tenslotte bedankt de voorzitter ds. Visser voor zijn gehouden onderwerp en de beantwoorde vragen en wordt hem namens het district bos bloemen overhandigd. Alvorens ds. Visser met dankgebed de

vergadering beëindigd laat hij eerst nog zingen van psalm 89 vers 8 waarna voorzitter Ypma de vergadering sluit.

Uitnodiging

Aan de mannenverenigingen district Friesland van Christelijke gereformeerde kerken.

Geachte broeders,

Hierbij wordt u uitgenodigd voor de voorjaarsvergadering van het district Friesland die gehouden wordt op dv 24 februari 2020.

Plaats : Sionskerk te Damwoude
Aanvang : 19.45 uur

Namens de mannenvereniging van Siegerswoude zal ds. D van der Zwaag een inleiding verzorgen. Thema 'de actualiteit van de tekenen der tijden.' Aan Christus' wederkomst gaan tekenen vooraf, zoals die beschreven worden o.a. in Matth 24 en Luk 21. Welke tekenen zijn dat precies en waaraan kunnen we die in onze dagen herkennen? Laten we hopen op een gezegende avond tot opbouw van ons allen.

Namens het bestuur van het district

A. Huisman

Eiber 15 te Ureterp
Tel: 0512 - 302 597

Themadagen

De themadagen lopen goed. We constateren wel een wisselende opkomst. Het thema voor 2020 is: 'Hemel en hel, feit of fabel?' In 2020 worden op vijf plaatsen bijeenkomsten belegd.

7 maart, Woerden

Sprekers: ds. G. Herwig en
ds. W. N. Middelkoop.

18 april, Tholen

Sprekers: ds. M.M. van Campen en
ds. H. Peet.

25 april, 't Harde

Sprekers: ds. B. de Graaf en ds. J.P. Nap

12 september, Ridderkerk

Sprekers: ds. M.M. van Campen en
ds. W.N. Middelkoop.

14 november, Veenendaal

Sprekers: ds. B. de Graaf en ds. M. Maas.

